

Inserati se sprejemajo in velja
ristopna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat.
12 " " " " 2 " "
15 " " " " 3 " "
Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rukopis

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravišče
(administracija) in ekspedicijska na
Dunajski cesti št. 15 v Medija-
ovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Rečne ulice
št. 5.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Nova razvrstitev velevlasti.

Najvažnejša novica v zunanji politiki je nova razvrstitev velesil, prouzročena po Turškem vprašanju. Ene vlasti so se namreč umikale in niso hotele Turku nič žalega storiti, to so bile namreč Francoska, Nemčija in Avstrija. Rusija in Anglija pa ste zahtevali energično postopanje proti Turčiji. Eni so vlekli naprej, eni pa nazaj, tako evropski voz ni nikamor prišel, kakor smo videli na obnašanju evropskega brodovja pred Ulčinjem. Zdaj pravijo, da so se energične velevlasti te igre naveličale, ter da hočejo samostojno postopati brez omahljivcev, ki vse le ovirajo. Iz početka sta bila samo Rus in Anglež za strogo postopanje proti Turku; zdaj pa pravijo, da se jim je še Lah pridružil, tako da se prikazuje na dan zveza med Rusijo, Anglijo in Italijo.

Obžalovanja vredna je slabotna politika naše Avstrije; ta politika meri le na ohranjenje turškega gospodstva. Ker se pa turška država več ohraniti ne dá, in mora poginiti po naravnih zakonih, zato je tudi avstrijska politika duhu časa in napredku zgodovine nasprotna, in se ne more nadejati uspehov.

Ta politika nam je odtujila balkanske narode, Srbe, Črnogorce, Bolgare in v poslednjem času tudi Rumunce. Poroča se namreč iz Bukreša, da so tam vse avstrijske simpatije popustili, in da so se zopet sprijaznili z Rusijo. Na Dunaji na to tudi izvrstno zastopijo, kako se morajo simpatije tujih narodov napraviti. Komaj je bilo slišati, da se hoče Ru-

munija pridružiti nemško-avstrijski zvezi, vzplamtil je že v nemškoliberalcih na Dunaji nemški napuh, in „Deutsche Ztg.“ je pisala, da se mora vse ponemčiti noter do črnega morja, Hrvatje, Srbi, Madjari, Bolgari in Rumunci. Furor teutonicus je ponujeno prijateljsko roko Rumuncem precej vgrizniti hotel. To je pa Rumuncem zasmrdelo; ta mržnja pa se je še pomnožila vsled prepira zaradi proste vožnje na Donavi. Tako je šla tedaj toliko preresetana zveza z Rumunijo rakom žvižgat. Da nam Srbija ni prijazna, to je stara reč; in če bodo naši diplomati poganjali se za ohranjenje Turčije, potem bomo prav gotovo zoperni postali tudi Bolgarom in Črnogorcem. Ko bi naša diplomacija imela zdrave oči in bi namesto gnjile Turčije podpirala mlade in čiste balkanske narode, potem bi si pridobila Avstrija tam doli upliva in simpatij; in ko bi narodov ne strašili in ne odganjali z neumno germanizacijo, pridružili bi se ti narodi morda prostovoljno Avstriji, in postala bi lahko močnejša država. S svojo čudno nemškovočno in Turkom prijazno politiko pa odbija vse te narode od sebe, in v odškodovanje za te zgubljene simpatije jej ne ostane družega, ko zveza z jako dvomljivim prijateljem, namreč z nemško državo, ki hoče Avstrijo le za svoje namene zlorabiti, potem pa jo oropati in vzeti jej takozvane nemške provincije. Kdor zdaj še Turka podpira, ta hoče z njim vred poginiti, kajti duh časa je zoper turško gospodarstvo, in ta duh bo svojo pomoč dal onim velesilam, ki bodo Turka energično zgrabile.

Balkanski narodi bodo Turka sami pregnali, ako le nekoliko pomoči od Rusije dobodo, in tega niti Avstrija, niti Nemčija zabraniti ne bo mogla, ker bo te narode podpirala rusko-angleško-laska zveza. Ako bi se Avstrija tej zvezi pridružila, marširala bi lahko do Soluna, in pridobila bi si lahko lep kos zemlje. Tako pa je Avstrija v oblasti Bismarkovi in ne sme nič na svojo roko pričeti, prašati mora prej Bismarka za dovoljenje. Bomo videli, kaj bo Bismark Avstriji za to pokorščino, ki se imenuje „zveza“, dal in kako jo bo odškodoval za to, kar je zgubila vsled njegove prepovedi!

Radovedni smo, kaj nam bo ta ustavovercem tako draga zveza z Nemčijo koristila; ali bolje, nič nismo radovedni, ker že naprej vemo, da nam bo prej škodovala, nego koristila. Pruse le predobro poznamo, in njih hinavsko prijateljstvo do Avstrije nam je kar zoperno, ker vemo, da nas za družega ne potrebujejo, ko za to, da jih branimo pred Francozi in Rusi. Zveza z Nemčijo nam Slovanom toliko koristi, da se na njo naslanjaje pruski listi vzkajo v naše notranje zadeve, in zahtevajo, da morajo Nemci v Avstriji vladati, sicer se prijateljstvo med Nemčijo in Avstrijo neha.

Nesrečna zvezda nam je prinesla nemško zvezo, in vsled te so Avstriji v orientu roke zvezane, in Turčija bo poginila, pa Avstrija ne bo od tega nobene koristi imela, ampak prirastlo jej bo le nekaj novih sovražnikov. Tako pri nas madjarski in nemški ministri zunanjo politiko delajo; kar je delal Andrassy,

Bankovčar.

Dogodba na sodnijske spise naslonjena.

Tihe vodé globoke vodé.

(Dalje.)

„Po stari navadi, marveč razvadi — tako pripoveduje — se nas zbere o somnijah, kedar nas pride iz vseh krajev skup, nekaj in vsem demo se k igri „makao“ ali „enoindvajset.“ Čeravno se igra z majhnim denarjem prične, poskoči brž, ko je kdo v zgubi in proti koncu pridejo veliki zneski na mizo. Tako je bilo tudi pretekli somenji. Bilo nas je več skup, med nami tudi tujec, ki je bil, kakor je pravi, prišel iz Laškega nakupit več konj, kakih 50 do 100, katerih pa ni kupil, ker jih toliko ni dobil, manj jih pa vzeti ni hotel. Govoril je le laški, pa prav dobro in se z nami v pogovor spustil o tem, da bi mu priskrbeli toliko konj, ker jih v mesecu dni mora imeti, sicer trpi veliko zgubo. Nam je bila ponudba njegova všeč in dogovorili smo se, da se čez tri tedne zopet snidemo v mestu, kamor mu bomo mi zahtevano število konj prignali. „Prav žal mi je, pravi slednjič, da danes nisem nič opravil. Tu sem se preskrbel z avstrijskim denarjem, katerega sem zamenjal za laške bankovce, in

zdaj ga moram zopet nazaj nesti, kajti če ga zamenim, zgubim nekoliko lir.“ Pri teh besedah pokaže zelo trebušno listnico, iz katere, ko jo odpre, moli polno desetakov v kupčke razdeljenih. — Pri tem pogledu se nekterim v družbi, kateri so bili manj premožni, zalesketajo oči poželjivosti, in predno se prav zavemo, so karte na mizi in igra se prične. Tujec nekoliko časa gleda, češ, da mu igra ni popolnoma znana, potem pa, ko mu le ne dajo miru, jame staviti po malem, po enem goldinarji ali po dva, a vendar stavi vselej desetak, ter drobiž, če dobi ali zgubi, spravlja. To mi še le zdaj na misel pride, kajti tisti večer ni na to nihče pazil, posebno ko je igra šla višje in so prišli stotaki in celo kak tisučak na vrsto. Vse večje bankovce je tujec zmeškal, in da bi to početje bolj maskiral, se je napil ali vsaj delal pijanega in mečkal denar v kepice ter tlačil jih v žepe. Slednjič so bili skoro sami desetaki na mizi, tujec pa je jel spat in smrčati tako, da ni bilo več z njim igrati. Omahovaje se poda ven, na stolu pustivši klobuk in palico. Ko ga dolgo ni nazaj, gremo gledat po njem, ker se mu bi bila lahko kaka nesreča pripetila; a ni ga nikjer najti. Tedaj sklenemo igro, pri kateri je bil po naših

mislih le tujec nekoliko zgubil, kajti vsak izmed nas je imel blizo svoj denar, nekteri tudi par goldinarjev več, samo s tem razločkom, da smo imeli skoro vsi namestu prejšnjih bankovcev same desetake. Jaz sem na ta način dobil 72 desetakov za 720 gold. in nikdar ne bi bil mislil, da so ponarejeni, ker sem vse druge lahko izdal brez zadržke in bi še zdaj vsakega za pravega vzeli.“

To je bila izpoved prijetega trgovca in ko so soigralci, kolikor jih je vedel naznaniti sodniji, bili poklicani, so vsi temu pritrdili. Nekoliko ponarejenih desetakov so še imeli, druge pa že spečali, nobeden pa ni vedel tega, da bi bili ponarejeni, ampak vsak jih je za prave dajal in jemal. Zvedelo se je tudi, da je tujec na ta način spečal okoli 400 desetakov, tedaj za-nje dobil blizo 4000 gld. dobrega denarja.

Kak pa je bil ta tujec? Suh droben, nekaj če 20 let star, črnkast v obrazu, z majhno bradico, srednje, pa šibke postave, hudih oči in črnih las. Oblečen je bil po šegi Lahov, ki z živino barantajo, precej uborno. — Tako so ga vsi popisovali, a čudno! ravno takega človeka isti dan, kakor je pozvedela policija, v mestu ni nihče videl.

to dela tudi Haymerle; oba sta dosti hvale žela, pa država nema od tega nobene vidne koristi. Le slovaški minister zunanjih zadev zamogel bi na iztoku kaj storiti za avstrijske interese, pa ravno slov. ministrov se pri nas boje, kakor pošasti, zato pa tudi državna politika ne zamore v pravi tir priti. Čeravno smo zvesti Avstrijci, vendar nam nihče ne more zameriti da instinktivno sovražimo starega zatiralca Slovanov in našega krutega dušmanina Turka, in da so naše simpatije na strani tistih velesil, ki hoté turškemu gospodstvu konec storiti.

Naša želja je ta, da bi Avstrija svojo politiko predrugačila in na strani Rusije vrgla Turka v Azijo nazaj, odkoder je prišel.

Politični pregled.

V Ljubljani 13. oktobra.

Avstrijske dežele.

Iz Ljubljane nekdo v dunajske liste telegrafira, da so naši voditelji sklenili, napraviti po celi Sloveniji tabore in vladi izreči popolno zaupanje. Nam se ta vest neverjetna zdi, ker bi bilo to prav nepotrebno prilizovanje; kajti vlada do zdaj za nas še nič ni storila, v uradih pusti slovenski jezik, kakor prej zatirati, o ravnopravnosti v šolah ni duha ne sluha; zato smo že v imenovanji grofa Taaffeja častnim občanom po več slovenskih občinah videli preveč neopravičenega klečeplazenja. Da bi pa še na taborih hvalisali ministerstvo, ki nam še ničesar ni dalo, in nič dovolilo gledé narodne ravnopravnosti, ki se sploh vidno čisto nič ne briga za nas Slovence, ampak le na Česko svoje oči obrača, to bi bilo vendar preveč, in bi nam več škodovalo, nego koristilo. Vsled našega hvalisanja mora priti vlada do te misli, da smo mi že popolnoma zadovoljni in da si ničesa več ne želimo. Kako abotna je taka taktika, to mora vsak spredvideti, če pomisli, da še ničesa nismo dosegli, in namesto da bi z vlado resno in energično besedo spregovorili, zakaj nam ne dá obljubljene ravnopravnosti, skačemo od veselja, da Taaffeja imenujemo za častnega občana, ter mu izrekamo svoje zaupanje, čeravno za nas še ničesa ni storil, in tudi ne bo, če bomo kakor norci od veselja skakali in Taaffeja hvalili; kajti on si ne more druzega misliti pri tem našem po-

četji, ko to, da mi ničesar več ne potrebujemo in ne želimo, da smo že popolnoma srečni. Čehom je dala vlada že precej koncesij, tako ukaz zaradi ravnopravnosti českega jezika v uradih, potem imenovanje več českih profesorjev na praški univerzi, potem ustanovljenje več českih srednjih šol itd. Vse to pa smatrajo Čehi kot nič, in „Narodni listi“ pravijo, da bodo mladočeski poslanci v opozicijo stopili, ker vlada Čeha samo z obljubami pita, v resnici pa jim nič ne dá. Ravno tako je izrekla tudi staročeska „Politik“ že večkrat, da Taaffe Čehom še ni ničesar dal, in da smatra dosedanje koncesije kot nič. Tako govore Čehi, ki se jim je vsaj nekaj dalo. Mi Slovenci pa, ki nismo še ničesar dobili, naj bi veselja vriskali in Taaffeju slavo peli! To je več ko smešno, to je že neumno!

Kako znajo Čehi svojo narodnost braniti, se vidi iz sledečega: Neka praška banka je pralašala založno v Časlavi, kako kaj ta in ta trgovec stoji, koliko se mu sme zaupati. Ker je bilo pismo pa nemški pisano, poslali so ga Časlavci nazaj, in zapisali na rob, „jak vi k nam, tak mi k vam.“ Pristavili so še: „Ta jezik nam je nerazumljiv, v Časlavi se samo česki govori in piše.“ Razume se, da nemški listi kar jezo pihajo nad vrlimi Časlavci.

Za take, ki se hočejo preseliti v **Bosno**, dovolila je vlada jako ugodne pogoje, in ti so:

1. Vsak priseljenec dobi državno podporo, da si sozida hišo, hleve in skednje. Potem dobi orodje za obdelovanje njiv in travnikov. Pašo dobi zastonj, ali sam, ali se jim več vkup odloči en kos pašnikov. Svet se priseljencem posodi tako, da začnejo čez nekaj let vsako leto nekaj plačevati za zemljo. Veliko pa to plačilo ne bo, ker se bo plačeval svet le po sedanjih ceni, ki je jako nizka. Pašnika ni treba kupiti, ker bodo priseljenci pašnike zastonj dobili, in bodo še le čez nekaj let začeli nekaj najemščine plačevati za pašnike.

2. Za zidanje pohištva dobi vsaka rodbina les zastonj.

3. Cela občina priseljencev dobi les za zidanje cerkve in šole zastonj.

4. Priseljenci so deset let vseh davkov prosti, če ni bil tisti svet, kamor so se naselili, že prej davku podvržen.

5. Tudi priseljenci, ki se zraven kmetij-

stva pečajo še s kako obrtnijo, so deset let davka prosti, tudi od obrtnije nič ne plačajo.

Če bi pa kdo svoje zemljišče takemu človeku prodal, ki ne pride v deželo, ampak kupljeno posestvo v najem dajati misli, potem se tako posestvo davku podvrže. —

Poljski poslabec Oniskievič se je predstavil svojim volilcem, ter pri tej priložnosti pokazal svoje sem ter tje dobre, tu in tam pa zopet nekaj čudne nazore. Boji se, če bi Čehi na krmilo prišli, da bi se precej sklenila zveza z Rusijo. (Kaj bi bilo to strašnega? Op. vredn.) Tudi pravi, da desnica ni zmožna vladati. (Ali so mar edini ustavoverci zmožni vladati? — O Poljaki! Op. vredn.) Nazadnje pa je vendar rekel, da se Poljaki z ustavoverci nikdar ne smejo združiti, ker bi s tem izdali Čeha in jih popolnoma izročili oblasti nemško-liberalcev. — To je bil edini pametni stavek v govoru poslanca Oniskieviča.

Zagrebski fzm. **Filipovič** je bil nagloma v Pešto poklican. Kaj mu ogerska vlada hoče, se še ne vé.

Vnanje države.

V zunanji politiki se vse suče okoli **turškega** vprašanja. Sultan je obljubil, da bo Črnogorcem Ulčinj izročil. Pa kedaj? Vlade pa niso več zadovoljne s to obljubo in hočejo tudi grško in armensko vprašanje rešiti. Pravijo, da angleška vlada predlaga, naj bi se Turku vzelo nekaj otokov, naj bi se zaprle luke v Solunu in Smirni, in naj bi vojne ladije pretrgale vsako zvezo med Carigradom in med Azijo.

Ali se bodo vevlasti o teh predlogih zedinile, to je veliko vprašanje, od katerega je vse odvisno.

Izvirni dopisi.

S Šentvida nad Ljubljano 20.

sept. (Naš učitelj.) 3. t. m. je bila pri nas slovesnost blagoslovljenja čitalnične zastave. Šentvid je bil okinčan z zastavami; zato je želel tukajšnji krajni šolski svet, da se tudi šolska belo-rudeča zastava razobesi, ali čujte in strmite! — naš ljudski učitelj g. Ivan Kerne se proti temu napihne kakor žaba, ter ne samo da ponosno prepove zastavo razobesiti, temuč

Druga dogodba, ki se je par dni po tem pripetila. V nekem večem mestu na Ogerskem v kavarno, kamor so zahajali magnati in častniki večidel iz tega namena, da bi igrali in sicer visoko, pride tujec, ki se predstavi kot lašk „conte“ (grof) in častnik. Naravno da ga brž povabijo, naj se k njim prisede, kar on tudi stori, a z izgovorom, da je le laškega jezika zmožen, nemškega nekoliko, ogerskega pa prav malo. Pogovor tedaj ni mogel posebno živahen biti, dasiravno je naročil laški grof šampanjca in plačevaje ga pokazal, da je njegova listnica našokana avstrijskega denarja razne baže, posebno desetakov.

Kakor po navadi, so tudi ta pot kmalu karte na mizi, in prične se igra „makao“, h kateri tudi laškega grofa povabijo. Ta se nekoliko časa brani, češ, da ni vajen igre in da posebno visoko rad ne igra — ne zavoljo denarja, ampak da ga visoka igra razburi; ko pa le silijo vá-nj, reče nekoliko nevoljen: „Naj bo! Jaz vzamem banko.“ V banki je bilo okoli 2000 gld. Zato reče tisti, ki jo daje: „Prosim, da jo pokrijete, predno vam dam karte. Ne da bi dvomil, a tako je navada.“ Laški grof položi svojo listnico na mizo in reče: „Mislim, da je toliko. Če ni, bom dodal. Preštejte!“

Tisti, ki je banko dajal, vzame listnico in vidi, da so v nji trije kupčki po sto desetakov, in dá laškemu grofu karte. Sreča odloči, da laški grof dobi.

„Zdaj dajte vi banko“, ga silijo igralci, „imate srečo.“

Grof pograbi karte in denar, kar ga je dobil, potem pa vrže svojo listnico z desetaki na mizo rekoč:

„Jaz nočem nič odnesti. Ne vem ravno, kaj sem dobil, a tu je 3000 gld.; če te zgubim, neham, ker na dobičku gotovo ne bom.“

S tem zmečka bankovce, ktere je bil dobil, skup, in jih nepreštete vtakne v žep, ravno tako pretрга tiskane zvezke raz desetakov in z besedami: „zdaj stavite!“ jih malo razmršiter porine na sredo mize. Karte za-nj niso bile srečne. Vedno je zgubljal in izplačeval z desetaki, a jemal drug denar v banko in ko je banka opešala do tretjine, t. j. ko je bilo v nji le še par desetakov, drugo pa stotaki, tako da je bila kakih 1000 gold. vredna, je vrgel karte skup in z besedami: „Že vidim, da ne gre“, pobral ostali denar in ga spravil v žep. Potem je še nekoliko časa gledal, a igral ne več in z izgovorom, da je zaspan in da bo drugi večer zopet prišel, je vstal, dal

za karte desetak in odšel. Drugi dan so ga igralci čakali, a ni ga bilo več. Pa zaradi tega se niso jezili, ker jim ni nič odnesel, ampak k večjemu svoj denar.

Druga pa je bila, ko pridejo tretji večer skup. Eden izmed njih, ki je bil trgovec, namreč naznani tovarišem, da je svoje desetake, ktere je bil oni večer mesto zgubljenih stotakov vnovič priigral, poslal v deželno blagajnico, da bi dobil zá-nje več bankovce. Mesto tega je bil klican k sodnji in prašan, kje jih je dobil. Le svojemu imenu se ima zahvaliti, da ni bil brž zaprt. „Zato“, prijatelji, sklene trgovec svoje poročilo, „storite najbolje, če svoje desetake, kar ste jih oni večer od tujca dobili, sožgete. Vredni niso tako nič, pač pa utegnute imeti sitnosti zaradi njih.“

Družba ga je v tem vbogala, velik kup desetakov sožgala. Vendar so bili vsi k sodnji klicani, da popišejo onega laškega grofa in častnika. Popis je bil zgorej navedenemu popisu zelo podoben, le da je imel „grof“ tudi brke in zelo sive lase. Starosti so mu dajali okoli 40 let. Tudi ta laški častnik je brez sledu zginil.

Tretja dogodba bila je v nekih toplicah. V teh se je posebno odlikoval nek gospod

še lastnoročno jo predsedniku šolskega krajnega sveta izpuli iz rok ter jo dene v svoje stanovanje pod ključ, veleč, da čez šolo je on gospodar in da se šolska zastava enakih slovesnosti ne sme vdeležiti. Res čudno! zakaj ne? Kaj li je čitalnica drugega nego šola za odrasle ljudi, tedaj sestra prvi, in zakaj ne bi smela mlajša sestra veselja kazati, ako starija sestra vesel dan obhaja? -- Ta zmešnjava je bila kmalo končana. Predsednik krajnega šolskega sveta se je obrnil telegrafično na višje mesto v Ljubljano in slavno okrajno glavarstvo je telegrafično odgovorilo, da se sme zastava izobesiti. Zastava je potem na sramoto in hudo jezo našega paše, a na radost občinstva veselo zavihrala.

Pri ti priložnosti oziraje se na sploh graje vredno vedenje tukajšnjega šolskega osebja, se čudim učiteljevi drznosti, še bolj pa brezkončni potrpežljivosti krajnega šolskega sveta in tukajšnjega občinstva, da tako dolgo resno šibe v roke ne vzame.

Iz zilljske doline na Koroškem

9. sept. (Komunisti tudi med Slovenci — Skušnja najboljša učiteljica.) Krajni šolski svet občine Straja vas (Hohenthurn) je bil že večkrat opomnjen, še tretji razred tukaj ustanoviti, pa dolgo se je z različnimi razlogi srečno upiral, kar mu je zaradi tega nenadoma denarna kazen naložena. Pa kaj mislite, kako bi se najloži šolskih stroškov ognili? Srenjski pisar je kratko nasvetoval: „Duhovniki in učitelji se morajo spoditi in potem vsega tega ne potrebujemo.“ Kam bomo prišli, ako se najpotrebniša stanova, duhovni in učiteljski stan tako očitno zaničujeta! —

V Čačah na meji nemške zemlje je dvarazredna šola z enim nemškim učiteljem v drugem razredu. V krajnem šolskem svetu so večidel nemškutarji, pa vendar so sprevideli, da otroci s takošnim nespametnim podučevanjem čedalje manj znajo, da ne umejo ne slovenski ne nemški in da je škoda za tako dragi čas, ki ga v šoli potratijo. V zadnji seji je pa krajni šolski svet zložil pismeni protest zoper nemško šolo na deželni šolski svet, v katerem tirjajo slovenskega učitelja s slovenskim podukom. Ta protest so vsi udje krajnega šolskega sveta, tudi nemčurji in župan, podpisali in na dotično mesto že odposlali.

šibke postave, ki je imel zá se dva strežaja, ktera sta vedno za njim hodila. V knjigi gostilniški je bil vpisan za bogatega Bolgara in se kot tacega tudi s svojimi pismi iskazal. V teh toplicah je bilo mnogo Angležev, Lahov, Francozov in drugih ljudi, a on se je vedno umikal družini tem bolj, ker je govoril le srbsko-hrvatski in lomil laški, tako da drugi niso mogli z njim občeati. Bil pa je vsem zanimiva oseba, ker se ni z nikomur pečal, a je vendar kazal, da bi rad šel v družino, da bi bil le jezika zmožen. Zlasti ženstvo, ki se je tu zelo dolgočasilo, imelo je sočutje do tega zanimivega gosta, ki je bil jako mikaven in vedno zamišljen. Vrh tega je bil sicer šibke, a vendar vsaj na videz krepke postave, bledega lica in ostrega, mikavnega pogleda. Videlo se mu je, kakor da bi ga trla kaka srčna žalost; tak človek je ženstvu vselej mikaven, posebno če je pri vsem tem bogat. Ni se toraj čuditi, da v takem kraju, kjer ljudje vsobistroumnost napenjajo le na to, da bi svojega bližnjega skrivnosti zvedeli, so tudi strežaji mikavnih ljudi osebe, ki svet zanimajo. Ali strežaja tega Bolgara nista vedela nič drugega povedati, nego da gospod ju je najel v bližnjem kraju za postrežbo in ju dobro plačuje.

Deželni šolski svet pa se vedno še opira na občine, da one želijo nemške šole. Slovenske srenje, ki ste v enakem položaji, posnemajte to hvalevredno djanje!

Iz Hrvaškega 9. sept. (Prav tako!) Nek gotovo zagrizeni nemčur, trgovec v Ljubljani, zastopan na deželi po B., pripisal je kakor navadno „doglas“ popotovanja njegovega zastopnika.

Ta „doglas“, v katerem zgoraj spomenito trgovec priporoča B., glasi:

„P. T.

Ich beehre mich, Ihnen hiemit die Anzeige zu machen dass ich als Vertreter der Firmen A. K. und Brüder K. in einigen Tagen das Vergnügen haben werde, Ihnen eine reichhaltige Muster-Collection in Colonial- und Nürnbergerwaren sowie krainischen Erzeugnissen vorzulegen.

Indem ich Sie höflichst ersuche, mir Ihren Bedarf gefälligst reserviren zu wollen, empfehle mich

hochachtungsvoll

B. B.“

Naša mila braća Hrvati, dobivši to priporoko, kar mu ob kratkem na drugi strani odbriše tako:

„Želite li, sa Slavjani trgovat, to Vam prepuručujem, ne švabskog jezika se služiti, kojega mi nečemo, da razumjemo, nego slovenskega.

Ljubljancan jeste, grizete kruh slovenske zemlje, pa zar Vas je sram Vašim švabskim kolegam slovenski kruh kazati, — brez kojega bi poginuti mogao.

Prepuručujem Vam, da zastupnike Vaše kuće, kao i Vas slovenski jezik naučite, ako Vam leži na naši trgovini, ako ne, — pa hodiće „nach Berlin“. —

Ne osudite se više švabske preporuke na nas odaslati, jer na slavjanski zemlji neimade nemčurskog duha

ja

v imenu njih više Jugoslovanov.“

Mislím toraj, da je prav tako postopano, in želéti bi bilo, da tudi slovenski trgovci posnemajo to zavrnitev. Pokažite neodvisne stranke trgovske, ko Vam preko stopnic B. stopi, — pot nazaj.

Ta mož misli Bog zna kak „Vermögen“,

Od kod je in kaj mu je, da je prišel v toplice, to jima je po vsem neznano.

V teh toplicah so si gosti čas preganjali z igrami, kakor drugje, a za visoke zneske se navadno ni igralo. Še le, ko je Bulgarec, premagavši predsodke in po občini povabilih pridružil se igranju in pri tem precejšnje zneske z mirnim duhom zgubljal, se je lotila strast igranja tudi mirnejših, igri ne posebno vdanih gostov. Nekega večera se tedaj zberó in igra se prične. Bolgar je dajal banko na „enoindvajset.“ Pri tej igri jih lahko več ob enem igra. S konca je imel Bolgar nesrečo, pozneje pa se je obrnilo in slednjič je, rekoč, da se je vtudil, oddal banko drugemu, češ, da jo bo zopet prevzel, brž ko se ta naveliča.

Potegnil pa je dobrih 3000 gld. v večih bankovcih, ktere je zmečkal in v žep vteknil, kakor navadni papir.

Igra je trajala dalje, stavili in izplačevali so se večidel le desetaki, petaki in stotaki so bili prišli v banko Bolgara. Tega pa je na zadnje zmanjkalo. Mislili so si, da je truden in šel spat, ter nehali igrati.

(Dalje prih.)

da mi imamo z njim. Nadalje se še vsodí, kranjske proizvode prodavati in od njih živeti. O! Ti revež, zakaj nečeš prusijanskih proizvodov priporočiti, zakaj živiš od slovenskih proizvodov? Če sem jaz zagrizen nemškutar, nikako ne bi hotel črnega slovenskega kruha jesti, ker je pruski beli bolji. —

Ti nemčurji res mislijo, da mora vsak „die hochgebildete deutsche Sprache“ razumeti, temu pa ni tako, ampak pokazuje se tukaj nasproti. To naj bode K. in B. za njihovo dalje ravnanje v poduk.

Od Drave, 10. okt. Mnogim slovenskim pisateljem se je poslal sledeč: „Poziv! Naš narod slovenski se je začel zadnja leta krepko razvijati. Napredoval je posebno v svojem duševnem in narodnem življenji. Povzdiguje se še vedno bolj in bolj ter poskuša si po svojem duševnem delovanji priboriti med drugimi narodi svoje častno mu odločeno mesto.

Slovenska inteligencija se množi in narašča od dne do dne ter zahteva zdrave dušne hrane v svojem materinem jeziku. Naši mladini je potreba v čisti slovenščini pripravnega berila, ki jo naj uči spoznavati proizvode slovenskega kakor slovanskih in drugih narodov. Slovenski pisatelji pa potrebujejo krepkega glasila, v katerem bi objavljali svoja duševna dela, lepoznanstva kakor znanstvena, in tako občasno v njem podajali svoje izdelke našemu omike in poduka željnemu svetu slovenskemu.

Da se tedaj vstvari krepko glasilo slovensko je nujno potreba, osobito pa, ker nam še tudi „Zvon“, edini leposlovni list slovenski, ob novem letu prenehati hoče, kakor nam čestito uredništvo „Zvonovo“ na dotično vprašanje naznanja.

Zatorej se je združila trojica slovenskih mož, in se zavezala ustanoviti Slovincem nov list.

Pričakuje se, da dobi to novo podvzetje med Slovenci občno priznanje in zaupanje; kajti prvič stojita novemu podvzetju na čelu dva Slovincem kakor sosednjim narodom po svojih slovstvenih delih znana slovenska pisatelja in učenjaka, vseučilišni profesor gospod dr. Gregor Krek, in naš starosta gosp. župnik Davorin Trstenjak, in drugič je na našo prošnjo tiskarnica družbe sv. Mohorja, zanesljiv in slovensko stvar vedno podpirajoč zavod, založništvo prevzela.

S to izjavo se torej obračamo do Vas, čestiti gospod, in Vas prosimo se s podpisanimi združiti, novemu listu Vaše duševne moči posvetiti in novo glasilo, kolikor mogoče podpirati.

Novemu listu bode ime in napis:

Kres.

Leposloven in znanstven list.

Sodelovanjem prof dr. Greg. Kreka in Davorina Trstenjaka.

ureduje

dr. Jakob Sket,

gimnazijalni prof. v Celovci.

Tiska in založuje tiskarnica družbe sv. Mohorja v Celovci.

„Kres“ bo izhajal v prijazni obliki in obliki v mesečnih zvezkih na 3—4 polah začetkom vsakega meseca počenši od novega leta 1881; veljal bo 4 gld. na leto, in se tudi lahko po zvezkih v knjigarnah kapoval.

V svojem prvem oddelku bi „Kres“ donášal leposlovne stvari: pesni, kratke romane, novele, povesti, humoreske — izvirne ali tudi v prevodu iz slovanskih in drugih jezikov; narodne pesni, pravljice, pregovore, navade in šege, sploh norodno blago; potopise, popise slovenske zemlje in ljudstva, itd. —

V drugem pa znanstvene spise s posebnim ozirom na slovenski in slovanski svet: iz povestnice, starinstva in bajeslovja; iz prirodno-jezikoslovstva; iz slovstvene in kulturne povestnice Slovencev in slovanskih narodov sploh.

Nazadnje sledi slovstveni pregled slovenskih proizvodov, kterega bode preskrboval prof. dr. Krek, in ki ima posredovati med Slovenci in drugimi Slovani.

Večkrat se bodo tudi objavljali času primerni dopisi, ki nam dokazujejo kulturno stališče in slovstveno življenje po raznih krajih slovenskih.

To je na kratko načrt novemu listu, ki naj postane središče vsega slovenskega razumništva.

Blagovolite tedaj naš slovenskemu narodu posvečeni namen s svojim peresom podpirati, in iz Vašega duševnega delokroga kakov primeren spis vsaj do 15. novembra uredništvu ali že dovršenega poslati, ali pa naznaniti, hočete-li nov ilist s svojim peresom podpirati ne.

Rokopisi, ki se naj v Celovec pošiljajo, se bodo po mogočnosti odškodovali, in sicer po kakovosti gradiva in številu naročnikov.

To je res lep program, pa tudi poštena firma, ne treba se jej bati konkurenta. Novo to literarno podvzetje zasluži vso podporo od strani piscočega in čitajočega slovenskega občinstva.

Domače novice.

V Ljubljani, 9. oktobra.

(Deželni predsednik gosp. Winkler) je bil v torek 12. t. m. v Idriji, kjer so ga slovesno sprejeli; pokali so možnarji in vihrale narodne zastave. Ogledat je šel tudi novo cesto od Idrije proti Tolminu.

(Odhod vojakov.) Od polka „veliki knez Mihael“, ki je prišel z Bosne v Ljubljano, je odšel en bataljon že v Kamnik, drugi pa gre v Maribor in tako bomo imeli v Ljubljani čez zimo le en bataljon s štabom in godbo, toraj manj vojakov ko prej. Vzroki tako naglega odhoda se neki nezdrava stanovanja v nekdanji sladkorni fabriki in v kolizeji, kterega bo mesto kupilo. To kaže, kako treba je nove kosarne, če hočemo kedaj kaj več vojakov imeti v mestu, ne pa take kolibe, kakoršna bo kolizej zmiraj, naj ga še tako popravljajo.

(V „ceciljanskega društva“ šolo) se je letos vpisalo 19 učencev, 14 iz Kranjskega, 3 iz Štajarskega in po eden iz Goriškega in Tržaškega.

(V seji družbe kmetijske 3. dne t. m.) je odbor razpravljal 12 obširnih vprašanj, ktera je sl. ministerstvo kmetijstva v obravnavo dalo družbam kmetijskim in ktera vprašanja vsa merijo na to, da bi se gledé na prihodnjo zaprtijo ruskih in rumunskih méj reja goveje živine pomnožila in zboljšala v našem cesarstvu. Odbor je z odkritosrčno besedo razodel svoje mnenje o vseh dvanajstih vprašanjih, povdarjaje, da poduk in kapital sta tudi napredku živinorejskemu zaslomba, da pa naša dežela nima kmetijske šole, nima stalnih popotnih učiteljev umnega kmetijstva, nima z ozirom na potrebni nauk kmetijstva urejene učiteljske pripravnice, ki bi kmetijskim nadaljevalnim šolam dajala sposobnih učiteljev, — da dalje občine nimajo dobrih plemenih juncev, česar je deželna postava od leta 1879. kriva, ktera občinam ne zapoveduje vzdrževanja vsaj enega junca na 80 do 100 krav, kakor je družba kmetijska postavila načrtala, ampak vzdrževanje plemenih juncev po sklepu deželnega zbora prepušča se le prosti volji občin, ktere pa žalibog v lastno škodo občinam so večidel

zeló zanikerne v tem; — konečno prosi odbor sl. ministerstvo kmetijstva, ktero resno voljo kaže na pomoč biti kmetijstvu, naj bi snovalo državne posojilnice, pri kterih bi poštni pa manj premožni kmetovalci v sili dobili denarja na posojilo za ne visoke obresti in brez velic težav. — Peticijo učitelja gosp. M. Ranta o podpiranju naprav šolskih vrtov pri ljudskih šolah, ki jo je vložil letošnjemu deželnemu zboru, ta pa izročil c. kr. deželnemu šolskemu svetu, šolski svet pa družbi kmetijski, ktera od c. kr. ministerstva subvencije dobiva, je odbor vzel s tem na znanje, da se pri prihodnjih državnih subvencijah bode oziral na to peticijo. — Odbor dunajski, ki napravi prihodnje leto aprila meseca razstavo pitane živine, prosi družbo kmetijsko, naj to razstavo razglasi po deželi; — Gosp. Ogulin poroča, da dozdej zakasnela nova volitev odbora podružnice kmetijske novomeške se bode izvršila kmalu. — Deželni odbor priporoča prošnjo občine v Grižah za podelitev podpore o napravi vodnjaka; — odbor je rešil to prošnjo s tem, da bode prošnja, kedar mu v roke pride, s priporočilom izročil c. kr. deželni vladi, ktera podeljuje te podpore. — Dobrodelni Vincencijevi družbi sklene odbor podeliti 10 mernikov krompirja za dečki azill.

Razne reči.

— Naznanilo novega šolskega leta podkovske in živinozdravske šole v Ljubljani. Novo šolsko leto se začne 15. dne prihodnjega meseca novembra.

Kdor želi v podkovsko šolo sprejet biti, se mora izkazati: 1) s spričalom, da se je pri kakem kovaču za kovaškega pomočnika (ksela) izučil in da je sposoben učiti se podkovstva bolnih ali sicer napačnih kopit, 2) z

domovinskim listom, 3) s spričbo svojega fajmoštra, da je poštene obnaše, in 4) da zna vsaj brati slovensko.

Ta šola traja pol leta. Kdor konec leta preskušnjo dobro prestopi, more po postavi od leta 1873. patent podkovskega mojstra dobiti; drugače po postavi ne more nobeden postati kovaški mojster, ki ni po postavi predpisane preskušnje dobro prestal.

S podkovsko šolo pa je združena živinozdravniška šola, ktera celo leta traja. To šolo zamorejo ob enem obiskovati kovači pa tudi drugi mladenči, kteri želijo umne živinoreje in pa ozdravljanja bolne živine naučiti za svoje lastno gospodarstvo ali da so živinozdravniški pomočniki in izkušeni mesogledi. Kdor hoče v to šolo sprejet biti, se mora izkazati: 1) z domovinskim listom, 2) s spričalom svojega fajmoštra, da je poštene obnaše in vsaj 18 let star, 3) da zna slovenski brati in pisati.

Nauk obeh šolah je v domačem (slovenskem) jeziku in brez plačila; vsak učenec ima skrbeti le za to, da si za šolski čas oskrbi živež in stanovanje ter potrebne šolske bukve. Sl. deželni zbor kranjski je za učence iz Kranjskega dovolil 3 štipendije do 60 gld.

Ker je po slovenskih deželah še zmirom premalo popolno izučenih kovačev in celó malo živinozdravniških pomočnikov, ki bi v sili pomagali, ali pa službo povsod postavno vpejanega mesogledstva opravljali, zato naj bi županstva svojo skrb obrnila na to, da na stroške občine pridejo za nauk sposobni mladenči v to šolo.

V Ljubljani 3. oktobra 1880.

Karol baron Wurzbach

predsednik c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Dr. Jan. Bleiweis,

vodja podkovske in živinozdravske šole.

Wheeler et Wilson Manufakturizing Comp. v Novem Jorku v Ameriki.

Mi naznanjamo, da je gospod Haman zaradi drugih opravkov naš zastop za Kranjsko odložil, in da je ta zastop prevzel gospod

Franc Detter v Ljubljani.

Glavno vodstvo

Wheeler et Wilson Manufakturizing Comp. v Novem Jorku.

Bratje Kirsch.

Opiraje se na to naznanilo opozorujem uljudno slavno občinstvo, da se odslej najboljše in najbolj priljubljene amerikske šivalne mašine, kakor

Original-Wheeler et Wilson,

„ Howe,

„ Singer,

„ Grover et Baker itd.

za celo Kranjsko le pri meni dobivajo, in sicer po nizki od fabrike do-
ločeni ceni. proti petletni garanciji.

Nikdo naj se ne pusti motiti po tujih okoli plazečih se agentih, ker ti prodajajo le ponarejene, in še od ponarejenih najslabše, izvržene stroje, ki niso za nič in jih je treba zmirom popravljati.

Take izvržke prodajajo ti brezvestni agenti, ki so se v domačem kraju že nemogoče storili, po 10 in 15 procentov dražje, nego se pri meni dobra, garantirana roba na izbiro dobi.

Moji potujoči agenti, in sicer gospodje A. Grebene, A. Spail, L. Bre-
celnik in A. Uran imejo legalizirane pooblastila in dajejo zastop poduk, kako naj se stroj rabi.

Plačuje se lahko na obroke po 4 gld. in več na mesec. Nadatje 10 do 15 gld. zadostuje.

(1)

S spoštovanjem

Franc Detter v Ljubljani.